

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/77/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116202379
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8116202379.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. predsedníčky senátu a sudkýň JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobcu F. P., nar. X.XX.XXXX, bytom V. XX, XXX XX V., právne zastúpený JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, proti žalovanému SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Radničné námestie 8, 969 55 Banská Štiavnica, odštepný závod Košice, Ďumbierska 14, 041 59 Košice, IČO: 36022047, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9C/37/2016-476 zo dňa 05.04.2018 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu v rozsahu prevyšujúcu plnenie priznané čiastočným rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 9C/37/2016-238 zo dňa 13.11.2017 zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 21,18 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

V odôvodnení poukázal na dôvody žaloby, stanovisko žalovaného, výsledky vykonaného dokazovania, najmä obsah pripojených listinných dôkazov, ktoré špecifikoval, uviedol, že predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 03.02.2014 do 04.02.2016 vo výške 6.918,10 eura spolu s 5,05 % ročným úrokom z omeškania od 04.02.2016 až do zaplatenia, a to z dôvodu, že žalobca je výlučným vlastníkom parc. č. KN-E XXX o výmere 203 m² a podielovým spoluvlastníkom parcely KN-E XXX o výmere 231 m² v rozsahu 1 v pomere k celku, nachádzajúce sa v k.ú. W.. Na týchto nehnuteľnostiach sa nachádza koryto toku P., ktoré je v zmysle rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia v V. umelým vodným tokom, ktorého správcom je žalovaný, ktorý pozemok užíva bez právneho dôvodu. V priebehu konania žalovaný predložil súdu komunikáciu vedenú so žalobcom ohľadne uzatvorenia nájomných zmlúv k parcelám KN-E XXX, XXX k.ú. P., kde žalobca požadoval nájomné vo výške 1,008 eura za m² na rok. Z tejto komunikácie vyplýva, že s predloženým návrhom žalovaný súhlasil, avšak následne zo strany žalobcu došlo k zamietavej odpovedi z dôvodu, že cena uvedená v zmluve je nízka a nezodpovedá trhovej cene za nájom. V podaní zo dňa 20.03.2017 žalovaný uviedol, že za adekvátnu cenu za nájom parcel KN-E č. XXX a XXX považuje sumu 4,285 eura za m² na rok, pričom vychádzal zo záveru znaleckého posudku vypracovaného H.. P. W. č. X/XXXX zo dňa 18.01.2017. Súd poukázal na podanie žalobcu zo dňa 21.03.2017, ktorý uviedol, že cena nájmu určená znaleckým posudkom TUKE zodpovedá trhovému nájomnému v danom mieste a čase, pričom podľa jeho názoru, oceňovanie má vychádzať z toho, aké nájomné by platil žalovaný za pozemok a nie za pozemok zastavaný vodnou stavbou. Ďalej v podaní zo dňa 30.10.2017 žalobca uviedol, že nemožno vychádzať zo znaleckého posudku spracovaného H.. P. W. č. X/XXXX, lebo sa netýka pozemkov, ktoré sú predmetom sporu. Súd prvej inštancie poukázal na predbežne vyslovený právny názor na pojednávaní dňa 13.11.2017, v ktorom uviedol, že má pochybnosti o aktívnej vecnej legitímácii žalobcu z dôvodu, že je sporné, či tento je vlastníkom parcel tvoriacich koryto vodného

toku P. a rovnako má pochybnosti o pasívnej vecnej legitímácii žalovaného. Žalovaný predložil súdu znalecký posudok č. XXX/XXXX vypracovaný znalcom H. X. Q., kde je uvedená všeobecná hodnota nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o výšku nájomného za obdobné pozemky, podľa žalovaného táto sa pohybuje v rozpätí od 3,62 eura za m² a na rok do 3,87 eura za m² a rok. Následne súd prvej inštancie na základe čiastočného uznania nároku žalovaným rozhodol rozsudkom č.k. 9C37/2016-238 zo dňa 13.11.2011, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.726,36 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne odo dňa 29.11.2016. K vecnej aktívnej legitímácii žalobcu súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa stal vlastníkom predmetných pozemkov dedením po Q. P., ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX. Osvedčenie o dedičstve sp.zn. 26D/2707/2005, Dnot 316/2005 nadobudlo právoplatnosť 19.01.2006, pričom v tom čase zdedená parcela KN-E č. XXX mala výmeru 3.424 m² a parcela KN-E č. XXX mala výmeru 3.194 m². Žalobca podaním zo dňa 29.12.2008 adresovaným Správe katastra V. na základe geometrického plánu č. XXX/XXXX o zápis parciel KN-E XXX a XXX, ktoré boli rozdelené na nové parcely KN-C, pričom parcele KN-E zostala výmera 475 m² a parcele KN E výmera 140 m², pričom ide o výmeru nezodpovedajúcemu terajšiemu zápisu v katastri nehnuteľností a tak sa súdu nepodarilo objasniť, akým spôsobom sa výmery tak, ako sú uvedené v súčasnosti v katastri nehnuteľností do tohto zapísali. Následne žalobca predložil súdu vyjadrenia spolu s rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky, v ktorých znova predkladá svoju právnu argumentáciu o tom, že žalovaný ako štátny podnik je pasívne legitímovaný v spore.

Súd prvej inštancie poukázal na čl. 10 ods. 1 Ústavy Československej socialistickej republiky - Ústavného zákona č. 100/1960 Zb., ďalej § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo38/2007, ďalej na dôvodovú správu k zákonu č. 184/2002 Z.z. o vodách a uviedol, že podľa § 39 ods. 1 zákona č. 184/2002 Z.z. o vodách, vodným tokom je vodný útvar trvalo alebo občasne tečúcich povrchových vôd po zemskom povrchu v prirodzenom koryte alebo v umelom koryte, ktorý je napájaný z vlastného povodia alebo z iného vodného útvaru. Vodným tokom sú aj vody v slepých ramenách, mŕtvych ramenách a odstavených ramenách, ak sú ovplyvňované hydrologickým režimom vodného toku, ako aj vody umelo vzduté v koryte vodného toku. Vodným tokom zostávajú aj povrchové vody, ktorých časť tečie pod zemským povrchom alebo zakrytými úsekmi. Z tejto definície vyplýva, že vodným tokom už nebolo aj koryto vodného toku, ktoré je samostatne definované v § 39 ods. 2 zákona č. 184/2002 Z.z. Týmto zákonom došlo aj k novelizácii Občianskeho zákonníka v § 120 ods. 2 ktorý znel, „že stavby, vodné toky a podzemné vody nie sú súčasťou pozemku“. Aj z tohto vyplýva, že došlo k zmene v rámci právneho poriadku tak, že sa naďalej už vodné toky nepovažovali za súčasť pozemku, z čoho vyplýva, že je potrebné rozlišovať medzi vodným tokom a jeho korytom. Na základe uvedeného je zrejmé, že do citovanej novely Občianskeho zákonníka zákona č. 184/2002 Z.z. o vodách, ktorý nadobudol účinnosť 1.6.2002, nemohol byť rozdielny režim vlastníctva vody a koryta vodného toku. Uvedené predmety nemohli byť ani predmetom vydržania podľa § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného preto súd prvej inštancie uzavrel, že v čase smrti Q. P. dňa XX.XX.XXXX, táto nebola vlastníčkou parciel KN-E č. XXX a XXX v časti tvoriacej koryto vodného toku P., a preto predmetné pozemky nemali byť predmetom dedičského konania. Žalobca sa vlastníkom mohol stať iba na základe vydržania, k čomu však podľa názoru súdu nedošlo. Tento záver súd založil na právnych názoroch najvyšších súdnych autorít iného členského štátu, na ktoré poukázal (Najvyšší súd Českej republiky sp.zn. 22Cdo/4027/2009, Ústavný súd Českej republiky sp.zn. III.ÚS 4875/14). Vzhľadom na uvedené právne závery súd prvej inštancie uviedol, že žalobca dedením sporné pozemky nenadobudol. Vzhľadom na zmenenú právnu úpravu vlastníctva koryt, vodných tokov však pozemky mohol vydržať. Prvým preukázateľným úkonov právneho panstva nad vecou bolo vyhotovenie geometrického plánu a jeho zápis do katastra nehnuteľností v roku 2008. Predbežný právny názor súdu bol vyslovený v roku 2017, teda pred uplynutím 10-ročnej premlčacej doby. Nakladanie s vecou ako s vlastnou v skoršom období žalobca nepreukázal a pojednávania sa napriek predvolaniu nezúčastnil. Do vydržacej doby nemožno započítať držbu právneho predchodcu žalobcu, nakoľko tento na základe zrejmej právnej úpravy zákona č. 138/1973 Zb. o vodách musel vedieť, že vlastníkom pozemkov tvoriacich koryto vodného toku nie je a zároveň nebol preukázaný úkon právneho panstva nad vecou. Pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie súd prvej inštancie žalobu zamietol. Pre úplnosť podotkol, že pasívna vecná legitímácia žalovaného je daná. Poukázal na § 6 ods. 2 zákona č. 111/1990 Z.z. o štátnom podniku s tým, že uviedol, že otázka postavenia štátneho podniku v súdnom konaní bola riešená pričom poukázal na dôvodovú správu k novele vykonanej zákonom č. 273/2007 Z.z. na ktorý obsah poukázal jeho citovaním. Zdôraznil, že označovanie štátu v týchto prípadoch napríklad Slovenská republika - štátny podnik je nadbytočné.

O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle ust. § 262 ods. 1 v spojení s § 255 a zásadou úspechu vyplývajúcou z ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že stanovením pomeru úspechu a neúspechu strán v spore uviedol, že žalobca požadoval zaplatenie sumy 6.918,10 eura, bola mu priznaná suma 2.726,36 eura, úspech žalobcu bol 39,41 %, úspech žalovaného 60,59 %, a preto čistý úspech žalovaného je 21,18 %.

2. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie právny zástupca žalobcu. Namietal, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávny skutkovým zisteniam, rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Poukázal na to, že dôvodom zamietnutia žaloby je nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu z dôvodu, že je sporné, či žalobca je vlastníkom parciel tvoriacich koryto vodného toku P. Poukázal na LV č. XXXX, z ktorého vyplýva, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom parcely KN-E č. XXX v pomere 1 k celku v k.ú. W., ďalej na LV č. XXXX, z ktorého vyplýva, že žalobca je výlučným vlastníkom parcely KN-E č. XXX, k.ú. W.. Nebolo sporné, že tieto parcely tvoria koryto vodného toku P., ako aj bolo ustálené, že sa jedná o umelý vodný tok. Právny zástupca žalobcu uviedol, že je pravdou, že ústavou z roku 1960 boli všetky vodné toky na území Československej socialistickej republiky vyhlásené za národný majetok. Za vodné toky podľa dovtedy platného zákona č. 11/1955 Zb. v znení zákona č. 12/1959 Zb. sa považovali len povrchové vody tečúce v prírodnom alebo umelom koryte, ale nie pozemky zakryté vodou. Zmenu priniesol práve zákon č. 138/1973 Zb. a zaradením § 31 ods. 1 do vodného zákona do pojmu vodných tokov boli zahrnuté aj ich korytá, či už prirodzené, upravené alebo umelé. Vlastnícky to znamenalo, že ku dňu účinnosti vodného zákona (t.j. k 1.4.1975) došlo k poštátneniu týchto pozemkov. Súd prvej inštancie síce poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo38/2007, avšak z jeho strany bolo opomenuté, že v danej veci je rozhodujúcou skutočnosťou to, že koryto vodného toku P. nebolo ku dňu účinnosti vodného zákona, t.j. k 1.4.1975 tvorené pozemkami žalobcu. Pôvodné (prirodzené) koryto vodného toku bolo mimo parciel žalobcu. Až v roku 1983 došlo k tzv. prekládke vodného toku P., a to rozhodnutím Okresného národného výboru v V.e, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, č. Pôd 835/82 zo dňa 14.8.1983, kedy bolo vydané kolaudačné rozhodnutie pre stavbu „úprava P. v V.e, I. a II. Stavba, ktorým ONV v V.e povolil túto stavbu užívať. Podľa názoru právneho zástupcu žalobcu, z uvedeného vyplýva, že pozemkov žalobcu sa zákon č. 138/1973 Zb. nedotkol, pretože v čase nadobudnutia účinnosti tohto zákona tieto parcely netvorili koryto potoka, ale boli vyžívané na pôvodný účel ako orná pôda. K ich zoštátneniu tak nedošlo. Rovnaký výklad ust. § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. podalo aj Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky listom zo dňa 28.06.1999 č. 608/99-OOV, na ktorý záver poukázal s tým, že z neho vyplýva, že pokiaľ pozemky nachádzajúce sa v korytách vodných tokov neboli národným majetkom, tak sa s účinnosťou zákona, t.j. dňom 1.4.1975 ním stali. Ďalej poukázal na stanovisko Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky vo vzťahu k § 31 ods. 3 zákona č. 138/1973 Zb. Z tohto dôvodu namietal nesprávne skutkové zistenia, ako aj nesprávny záver súdu prvej inštancie o tom, že v čase smrti Q. P. dňa XX.XX.XXXX, táto už nebola vlastníčkou parciel KN-E č. XXX a XXX v časti tvoriacej koryto vodného toku P. Poukázal na iné konania všeobecného súdu týkajúce sa obdobnej veci, ako aj na princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia s tým, že súd prvej inštancie predchádzajúcim rozhodnutím skutkovo a právne totožnej veci sa vôbec nevysporiadal. V odôvodnení ich úplne opomenul, a preto napadnuté rozhodnutie považoval za arbitrárne, porušujúce zásadu právnej istoty. Zároveň poukázal na register obnovenej evidencie pozemkov, ktorý bol realizovaný v k.ú. W. v roku 2011, v rámci ktorého procesu sa nedospelo k záveru, že by tieto pozemky boli zoštátnené. Práve naopak, boli ponechané vo vlastníctva žalobcu. Upravili sa len výmery týchto parciel, došlo k ich zvýšeniu oproti pôvodnému zápisu na liste vlastníctva. Otázky vlastníctva sa však register obnovenej evidencie nedotkol, a preto pritom je nepochybné, že v prípade, ak by došlo k zoštátneniu týchto pozemkov tak by v rámci registra obnovenej evidencie pozemkov by bol korigovaný vlastník a zapísaná Slovenská republika v správe žalovaného. Vlastnícke právo žalobcu zostávalo zachované. Za nesprávny považoval právny zástupca žalobcu aj záver súdu o tom, že ak by došlo k zoštátneniu pozemkov tvoriacich koryto P., že by ich žalobca, resp. jeho právna predchodkyňa nemohla tieto pozemky vydržať. Poukázal na rozhodnutie iného všeobecného súdu iného členského štátu s tým, že uviedol, že záver súdu nezodpovedá vykonanému dokazovaniu. Parcely KN E-E č. XXX a č. XXX boli pôvodne vo vlastníctve F. P. zomrelého XX.X.XXXX, dedičským rozhodnutím D1331/83, parcely nadobudol jeho syn X. P., ktorý v roku XXXX uzatvoril so svojimi súrodencami vo forme Notárskej zápisnice č. N139/93, Nz138/93 dohodu o vyrovnaní znížených dedičských podielov podľa zákona č. 293/92 Zb., na základe ktorej parcelu č. XXX (zapísanú vo vložke č. 10) a parc. č. XXX zapísanú vo vložke 23 nadobudla Q. P.. Uvedenú dohodu je potrebné považovať za prejav faktického ovládania

veci. Následne dňa XX.XX.XXXX žalobca spolu s bratom žiadal žalovaného o vysporiadanie pozemkov zabratých na úpravu vodných tokov (medzi nimi aj parc. č. XXX a č. XXX). Po smrti Q. P. nadobudol tieto parcely dedením žalobca. Dňa XX.X.XXXX, okrem iných, aj žalobca predal časť parcely XXX Mestu V., a to kúpnu zmluvou V XXXX/XXXX a časť parcely XXX kúpnu zmluvou V XXXX/XXXX. Súd pochybil, ak za právny úkon panstva nad vecou považoval až geometrický plán z roku 2008, keďže už právna predchodkyňa žalobcu v roku XXXX urobila úkon, ktorým prejavila vôľu nakladať s vecou ako vlastnou (dohoda o vyrovnaní dedičských podielov, v ktorej si vymienila nadobudnutie práva týchto parciel), najneskôr však v roku 2006, kedy vo vzťahu k časti týchto parciel samotný žalobca uzatvoril kúpne zmluvy. Ak by teda aj teoreticky došlo k zoštátneniu týchto parciel, tak najneskôr v roku 2016, resp. už v roku 2003 uplynula 10-ročná vydržacia doba, v ktorej mal žalobca tieto parcely v oprávnenej držbe, svedčil mu zápis v katastri nehnuteľností a jeho vlastnícke právo nebolo spochybnené ani vykonávaním registra obnovenej evidencie pozemkov. Nesprávne právne posúdenie namietal z dôvodu, že súd prvej inštancie aplikoval vodný zákon aj na pozemky, ktoré v čase jeho účinnosti netvorili koryto vodného toku a teda nedošlo k ich zoštátneniu. Aj v prípade zoštátnenia žalobca, resp. jeho právna predchodkyňa vydržali vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, a preto záver súdu, že žalobca nemá aktívnu vecnú legitimáciu, považoval za nesprávny. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súčasťou podaného odvolania sú aj listinné dôkazy, na ktoré poukázal v odvolaní (č.l. 484, 497 spisu). Podaním zo dňa 7.5.2018 právny zástupca žalobcu doplnil dôvody odvolania s tým, že uviedol, že žalobca odvodzuje vlastnícke právo k pozemkom, ktorých užívanie bez právneho dôvodu je predmetom sporu, a to k parcele KN-E č. XXX - orná pôda o výmere 231 m² zapísanej na LV č. XXXX, k.ú. W. o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 2/4, KN-E č. XXX - orná pôda o výmere 203 m² zapísanej na LV č. XXXX, k.ú. W., ktorej žalobca je výlučným vlastníkom. Poukázal na skutočnosti týkajúce sa nadobudnutia vlastníctva, ako aj podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ďalej na judikatúru najvyššieho súdu iného členského štátu Európskej únie s tým, že zdôraznil, že právní predchodcovia žalobcu s pozemkami, okrem iného aj s tými, ktorých užívanie je predmetom sporu, nakladali ako s vlastnými už dávno pred rokom 2008, ako to vyplýva aj z listu H. P., V. XX, V., X.a P., X., V. zo dňa XX.XX.XXXX, ktorým vyzývali žalovaného na poskytnutie náhrady za pozemky zabraté úpravou vodných tokov k.ú. B., W. a V.. Vo vzťahu k zoštátneniu predmetných pozemkov žalobcu opätovne poukázal na svoju argumentáciu zo dňa 4.3.2018 s tým, že uviedol, že zákonodarca neuviedol, že jeho súčasťou je aj koryto tohto vodného toku. Nejedná sa o prieplav, vodný kanál, ani nádrž, ďalej poukázal na ust. § 31 ods. 3 zákona č. 138/1973 Zb., v zmysle ktorého zákonodarca nepriznal náhradu za pozemky tvoriace podľa predchádzajúcich odsekov prirodzené koryto a za iné pozemky vlastníkom týchto pozemkov náhradu priznal, obdobne podľa predpisov o vyvlastnení. Poukázal na rozhodovaciu prax všeobecných súdov v súvislosti s vyvlastnením, poskytnutím náhrady za vyvlastnenie s tým, že zdôraznil, že žalobcovi ako vlastníkovi pozemkov nebola poskytnutá náhrada, nedošlo k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva, teda k poštátneniu pozemkov. Ďalej poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú špecifikoval, ako aj na judikatúru všeobecného súdu iného členského štátu Európskej únie s tým, že zdôraznil, že z uvedenej judikatúry vyplýva, že vyvlastnenie bez poskytnutia primeranej náhrady je v príkrom rozpore s čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a teda aj s čl. 20 ods. 4 ústavy. Ďalej poukázal na kúpne zmluvy uzatvorené žalovaným v roku 2018 týkajúce sa rôznych vodných tokov, z ktorých vyplýva, že žalovaný nemá za to, že by došlo k poštátneniu pozemkov v zmysle zákona č. 138/1973 Zb., na ktorých sa nachádzajú vodné toky, ktoré pozemky sú predmetom kúpnych zmlúv. Listinné dôkazy, na ktoré právny zástupca žalobcu poukázal v podanom odvolaní sa nachádzajú na č.l. 505, 541 spisu.

3. Žalovaný sa k doručenému odvolaniu písomne nevyjadril.

4. Právny zástupca žalobcu podaním zo dňa 22.6.2018 predložil vyjadrenie, ako aj listiny s tým, že upresnil čísla listov súdneho spisu, na ktorých sa listiny, na ktoré poukazoval v odvolaní nachádzajú. Zdôraznil, že súd prvej inštancie sa nedostatočne oboznámil s obsahom rozsudku Okresného súdu Košice 1 č.k. 36C/45/2008-266 zo dňa 1.4.2014, ak nezohľadnil skutočnosť, že právny predchodca žalobcu X. P. spolu s H. P.m už listom zo dňa XX.XX.L. žiadali V. O. o majetkoprávne vysporiadanie pozemkov, medzi nimi aj parc. mpč. XXX a XXX. Vo vzťahu k úvahe súdu prvej inštancie o „poštátnení“, či „zoštátnení“ pozemkov žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu v zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb., žalobca predložil súdu nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. III.ÚS 307/99 zo dňa 18.5.2000, ktorý vo vzťahu k otázke potlačenia vlastníckeho práva práve v ust. § 31 ods. 1 vyslovil svoj právny záver, na ktorý poukázal. Zdôraznil, že právní predchodcovia žalobcu neboli účastníkmi žiadnych (správnych konaní) v súvislosti s vodnou stavbou úpravy potoka P. v V.e, ani nedali súhlas so zriadením

tejto stavby na ich pozemkoch. Rozhodnutia vydané v takýchto konaniach sa nemohli dotknúť ich práv. Súčasťou podaného vyjadrenia sú aj listinné dôkazy, na ktorých obsah poukázal (č.l. 555-564).

5. Krajský súd v V.e (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.9.2016 v znení neskorších predpisov, ďalej len CSP) v spojení s § 470 ods. 1, 2 veta prvá CSP vzhľadom na včas podané odvolanie osobou oprávnenou (§ 359 v spojení s § 362 ods. 1 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy. Nesprávnym právnym posúdením vecí sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vložil.

6. Oboznámením sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania, skutkovými závermi ustálenými súdom prvej inštancie, ako aj právnym posúdením dôvodnosti uplatneného nároku, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, lebo náležite nevyhodnotil všetky listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise, v dôsledku čoho dospel k nesprávnym skutkovým záverom, ako aj následne nesprávne posúdil dôvodnosť uplatneného nároku a najmä aktívnu legitímáciu na strane žalobcu. Uplatnené námietky týkajúce sa nesprávnych skutkových zistení vrátane nesprávneho právneho posúdenia odvolací súd považoval za dôvodné.

7. Podľa čl. 2 Základných princípov CSP, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

8. Predmetom uplatneného nároku žalobcu je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie žalovaným nehnuteľnosti, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalobcu, a to parc. KN-E č. XXX o výmere 203 m², druh pozemku orná pôda zapísané na LV č. XXXX (č.l. 13 spisu) a parc. KN-E č. XXX o výmere 231 m², druh pozemku orná pôda zapísané na LV č. XXXX (č.l. 12 spisu), vo vzťahu ku ktorej nehnuteľnosti je žalobca podielovým spoluvlastníkom v rozsahu podielu 2/4, t.j. podľa jeho vyčíslenia o výmere 115 m², nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k.ú. W., ktoré sú na základe rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia V. zo dňa 19.10.2011 umelým vodným tokom z dôvodu, že došlo k preloženiu koryta toku P. v km 0,070-0620 podľa projektovej dokumentácie č. 14/64 „Ochrana kúpaliska na P. v V.e - proti zanášaniu“. Jedná sa o rozhodnutie č.j. 1/2011/01250-007/VK. Žalobca sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia od žalovaného za obdobie od 3.2.2014 do 4.2.2014 pôvodne vo výške 6.918,10 eura podľa špecifikácie žalobného návrhu zo dňa 20.7.2016 (v spise na č.l. 35-36), a to za 730 dní celkom vychádzajúc zo všeobecnej hodnoty nájmu nehnuteľností nachádzajúcich sa k.ú. W., ktorá bola stanovená Znaleckým ústavom Technickej univerzity v Košiciach, Stavebná fakulta, Vysokoškolská 4, 042 00 Košice, podľa predloženého znaleckého posudku v spise na č.l. 37-83, a to zo všeobecne stanovenej hodnoty nájmu v roku 2014 vo výške 10,868 eura/m² pozemku ročne, v roku 2015 vo výške 10,857 eura/m² pozemku ročne a v roku 2016 vo výške 10,825 eura/m² pozemku ročne, t.j., za obdobie roku 2014 v sume 3.129,54 eura, za rok 2015 v sume 3.457,95 eura a za rok 2016 v sume 330,61 eura.

Súd prvej inštancie vo veci rozhodol, a to na základe uznania nároku žalovaným v sume 2.726,36 eura, a to rozsudkom pre uznanie č.k. 9C/37/2016-238 zo dňa 13.11.2017 s právoplatnosťou od 14.12.2017 s tým, že pred vydaním tohto rozhodnutia stranám sporu v rámci predbežne vysloveného názoru súdu uviedol, že má odôvodnené pochybnosti o aktívnej, ako aj pasívnej vecnej legitímácii, ktorý právny názor vysvetlil, a to na pojednávaní zo dňa 13.11.2017 (č.l. 196,197 spisu). Uplatnený nárok v časti

prevyšujúcej 2.726,36 eura istiny s prísl. bol vylúčený na samostatné konanie a je predmetom posúdenia odvolacím súdom.

9. Odvolací súd súhlasí s uplatnenou námietkou právneho zástupcu žalobcu, že súd prvej inštancie nesprávne procesne postupoval, ak pre rozhodnutie o nároku sa náležite nevysporiadal so všetkými listinnými dôkazmi, ako aj navrhnutými dôkazmi žalobcom v danej veci. Žalobca k žalobe pripojil rozhodnutia týkajúce sa obdobnej veci, a to veci vedenej na Okresnom súde Košice I. pod sp.zn. 36C/45/2008, a to rozsudok č.k. 36C/45/2008-226 zo dňa 1.4.2014, ktorým bolo vyhovené žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia s tým, že z jeho odôvodnenia vyplývajú rozhodné skutočnosti pre posúdenie dôvodnosti aj uplatneného tohto nároku najmä vo vzťahu k posúdeniu, či preložené koryto P. v km 0,070-0,420 v zmysle priloženej projektovej dokumentácie č. XX/XX sa považuje za prirodzené koryto alebo umelé koryto s poukazom na § 43 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. Zo záveru znaleckého posudku vypracovaného v predmetnom konaní znalcom H.. X. V., znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie vodohospodárske stavby, znalecký posudok č. XX/XXXX vyplýva, že za obdobie cca 40 rokov vodný tok si sám upravoval profil koryta, a to najmä pri pretekaní zakrivenou traťou toku. Ďalej okrem iného vyplýva, že brehy vodného toku P. neboli pravidelne upravované, čo je evidentné aj z fotodokumentácie s tým, že poukázal na to, že vodný tok je ťažko porovnateľný v zmysle predloženej dokumentácie, nie je súladný ani s mapovo vytvorenou dokumentáciou Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. Košice, čím potvrdil aj zameranie šírky koryta medzi lomovými bodmi č. 6 a č. 7 znalcom H.. X. O., kde je vodný tok širší o 2,73 m². Zo záveru tohto znaleckého posudku však ďalej vyplýva, že o tom, či je vodný tok prirodzené koryto alebo umelé koryto a o hranicu koryta rozhoduje orgán štátnej vodnej správy. Záver o tom, že preložené koryto toku P. v km 0,070-0,620 v zmysle projektovej dokumentácie č. XX/XX „Ochrana kúpaliska na P. v V.e proti zanášaniu“ k.ú. W. vyplýva z rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia v V.e č.j. 1/2011/01250-007/VK zo dňa 19.10.2011 (č.l. 16 spisu), a to, že preložené koryto P. je umelým vodným tokom. K úprave prirodzeného toku koryta P. došlo rozhodnutím Okresného národného výboru v V.e, odborom poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva v V.e zo dňa 14.8.1983 pod č. Pôd. 03502, ktorým bolo povolené užívať stavbu „úprava P. v V.e“ s tým, že bolo povinnosťou žiadateľa do 31.12.1983 majetkoprávne vysporiadať pozemky dotknuté výstavbou oboch stavieb. Súd prvej inštancie sa s týmito rozhodnými skutočnosťami pre posúdenie dôvodnosti prijatého záveru súdom prvej inštancie náležite nevysporiadal, pokiaľ uviedol, že žalobca nemá aktívnu vecnú legitímáciu z dôvodu, že v čase smrti Q. P., právnej predchodkyne žalobcu dňa XX.XX.L., táto nebola vlastníčkou parciel KN-E č. XXX a XXX v časti tvoriacej koryto vodného toku P., a preto predmetné pozemky nemali byť predmetom dedičského konania. Žalobca v konaní preukázal, že nadobudol predmetné nehnuteľnosti dedením po Q. P., ktorá zomrela XX.XX.XXXX (č.l. 406 spisu), na základe osvedčenia o dedičstve sp.zn. 26D/2707/2005, Dnot 316/2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť XX.X.XXXX, pričom v tom čase zdedená nehnuteľnosť parc. KN-E č. XXX mala výmeru 3.424 m² a parc. KN-E č. XXX výmeru 3.194 m².

10. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu síce správne poukázal na právnu úpravu vyplývajúcu z čl. 10 ústavného zákona č. 100/1960 Zb. v znení účinnom od 8.2.1991, ako aj § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, ako aj právny záver vyplývajúci z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo/38/2007, v zmysle ktorého do pojmu vodných tokov sú zahrnuté aj korytá, či už prirodzené, upravené alebo umelé, a teda ku dňu účinnosti zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, t.j. k 1.4.1975 došlo k poštátňeniu týchto pozemkov. Vo vzťahu ku konkrétnym skutkovým okolnostiam danej veci, a to najmä k skúmaniu, či nehnuteľnosti boli k 1.4.1975 súčasťou vodného toku, súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým záverom. Bez náležitého zistenia rozhodných skutočností pre posúdenie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu pre uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, preto aj uplatnená námietka nesprávneho právneho posúdenia bola dôvodná.

11. Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z citovaného ust. § 191 CSP v súlade s čl. 15 Základných princípov CSP, vychádza z ústavného princípu nezávislosti súdov a znamená, že záver, ku ktorému sudca dospeje o vykonaných dôkazov z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu súdu pri hodnotení dôkazov. Hodnotiacia úvaha musí vždy

zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a musí byť preskúmateľná. Výsledky hodnotenia dôkazov sú aj súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, lebo z ust. § 220 ods. 2 CSP vyplýva, že je povinnosťou súdu v odôvodnení stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti súd považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Len jednostranný selektívny výber dôkazov súdom však nie je v súlade s týmito princípmi.

Pokiaľ súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia sa náležite nevysporiadal so všetkými listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise, na ktoré žalobca poukázal v rámci svojej dôkaznej povinnosti vyplývajúcej mu nielen z čl. 8 Základných princípov CSP, ale aj z ust. § 150 CSP, len na základe selektívneho výberu jednotlivých listinných dôkazov, súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj dôvodnosť uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nesprávne posúdil.

12. Z týchto dôvodov odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu, že nesprávnym postupom súdu, ktorý náležite nevyhodnotil všetky listinné dôkazy rozhodné pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku, najmä pre posúdenie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu mali za následok nesprávne skutkové zistenia, v dôsledku čoho došlo postupom súdu k porušeniu práva strany na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v ktorom je implikované právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 a nasl. ústavy. Zároveň v dôsledku nesprávnych skutkových záverov došlo aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, a preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok aj v zmysle ust. § 381 ods. 1 písm. c) CSP pre nesprávne právne posúdenie a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle ust. § 391 ods. 1 CSP.

Nesprávne právne posúdenie aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu spočívalo v závere súdu prvej inštancie uvedeného v bode 11.6 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa skutočnosti, že v čase smrti Q. P., zomrelej XX.XX.L., táto nebola vlastníčkou parciel KN-E č. XXX a XXX v časti tvoriacej koryto vodného toku P., a preto nemali byť tieto pozemky predmetom dedičského konania. Z obsahu tohto bodu odôvodnenia nevyplýva, či skutočne došlo k poštátneniu pozemkov v súvislosti s účinnosťou zákona č. 138/1973 Zb. o vodách k 1.4.1975, § 31 ods. 1 v spojení s čl. 10 ústavného zákona č. 100/1960 Zb. v znení platnom od 8.2.1991 (predtým čl. 8 ods. 2 ústavného zákona č. 100/1960 Zb.).

13. V ďalšom konaní úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne sa zaoberať dôvodnosťou uplatneného nároku, a to najmä vyhodnotením všetkých listinných dôkazov preukazujúcich aktívnu legitímáciu žalobcu pre uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Je potrebné skúmať právne nástupníctvo právnych predchodcov žalobcu posúdením predložených listinných dôkazov žalobcu na preukázanie vecnej legitímácie v spore, ako aj skúmať, či sporné nehnuteľnosti k nadobudnutiu účinnosti zákona č. 138/1973 Zb. s účinnosťou od 1.4.1975 boli zoštátnené, pokiaľ k 1.4.1975 tvorili koryto vodného toku P. Podľa právnej teórie, pozemky tvoriace koryto riek (riečište) mohli byť do 1.4.1975 v súkromnom vlastníctve. Breh a koryto (riečište) riečnej vody sú však neoddeliteľnými súčasťami pobrežného pozemku, takže ich ani nemožno previesť na iného oddelene bez pobrežného pozemku. Riečna voda nie je predmetom vlastníctva. Koryto riek (riečište) je vždy v súkromnom vlastníctve. Podľa platných právnych predpisov - Uhorského zákonného článku XXIII./1875 v znení zákonného článku XVIII./913 a neskôr zákona č. 11/1955 Zb. o vodnom hospodárstve, pozemky, na ktorých sa nachádzalo koryto vodných tokov, boli súčasťou pobrežných pozemkov s tým, že výkon vlastníckeho práva k nim bol obmedzený. V nadväznosti na čl. 8 ústavného zákona č. 100/1960 Zb. a následne zákona č. 138/1973 Zb., sa s účinnosťou k 1.4.1975 z hľadiska vlastníctva tieto pozemky stali vlastníctvom štátu. Tieto skutočnosti týkajúce sa posúdenia sporných nehnuteľností sú rozhodné, lebo z rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia v V.e čj. 1/2011/01250-007/vk z 19.10.2011 vyplýva, že uvedený orgán štátnej správy v zmysle ust. § 43 ods. 7 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách rozhodol o pochybnostiach, či sa jedná o vodný tok tak, že určil, že preložené koryto toku P. v km 0,070-0,620 v zmysle projektovej dokumentácie č. XX/XX „Ochrana kúpaliska na P. v V.e - proti zanášaniam“, k.ú. W. je umelým vodným tokom. Či sporné nehnuteľnosti tvorili vodný tok definovaný podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách je potrebné skúmať, lebo vodným tokom boli vody trvalo tečúce po zemskom povrchu medzi brehmi buď v prirodzenom (prípadne upravenom) koryte, ako bystrinky, potoky, rieky, alebo v umelom koryte, ako prielavy, vodné kanále, nádrže a pod., alebo vody nachádzajúce sa v slepých ramenách

vodných tokov, vrátane ich koryt. Vlastnícky to znamenalo, že ku dňu účinnosti zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, t.j. k 1.4.1975 došlo k poštátneiu týchto pozemkov, ktoré sa stali vlastníctvom štátu (čl. 8 ods. 2 ústavného zákona č. 100/1960 Zb.) s tým, že za pozemky tvoriace prirodzené toky nepatrila náhrada a v ostatných prípadoch patrila náhrada podľa predpisov o vyvlastnení. Ide o rozhodnú okolnosť, ktorú je potrebné posúdiť vyhodnotením jednotlivých listinných dôkazov, ako aj skutkových tvrdení žalobcu v jednotlivých podaniach právneho zástupcu žalobcu s tým, že zároveň je potrebné sa vysporiadať aj s posúdením zákonných predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, na ktoré okolnosti poukázal právny zástupca v podaných vyjadreniach.

Odvolačí súd nezaujal vecné stanovisko k posúdeniu zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním z dôvodu spornosti a doposiaľ nezodpovedanej otázky týkajúcej sa posúdenia sporných nehnuteľností v súvislosti zoštátneiu vodných tokov k 1.4.1975. Poukazuje však na to, že aj podľa ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky z čl. 4 vyplýva, že nerastné bohatstvo, pozemné vody, prírodné liečivé zdroje a vodné toky sú vo vlastníctve Slovenskej republiky s tým, že podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, pokiaľ súd prvej inštancie nedospeje k inému záveru, je potrebné skúmať aj v súvislosti s ust. § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 43 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1.7.2004.

Písomné vyhotovenie rozhodnutia je potrebné vyhotoviť v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z ust. § 220 ods. 2 CSP tak, aby bolo jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné, lebo je súčasťou základného práva strany sporu na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v ktorom je implikované aj právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 a nasl. ústavy.

Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci v zmysle ust. § 396 ods. 1, 3 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu strany v spore vyplývajúcou z ust. § 255 CSP.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.